

Demans Hastalarında Bilişsel Bozukluk Üzerindeki Covid-19 Etkilerinin EEG Analizi: Güç Spektral Yoğunlukları ve Frekans Bandı Analizlerinin Karşılaştırılması

Mustafa Yasir Özdemir

Alparslan Önder

Belkıs Özdi

Dr. Aynur Müdüroğlu

Dr. Önder Yüksel Eryigit

Prof. Dr. İhsan Kara

İçerik

- Covid-19 Bilişsel Bozukluk ilişkisi
- Bilişsel bozukluğun Demans ilişkisi
- Literatürde yer alan EEG covid demans bilişsel bozukluk ilişkileri
- Deney Grubu/Hasta profilleri
- Güç Spektral Yoğunlukları ve Frekans Bandı Analizleri
- İstatistiksel Karşılaştırma
- Sonuç/Tartışma
- Soru-Cevap

Covid-19 Bilişsel Bozukluk ilişkisi

- Basit baş ağrısından to ensefalite (SARS ve MERS vari)
- Ensefalopati - Bilişsel işlev bozukluğu
- Post-Covid sendromu: uzun süreli yorgunluk ve bilişsel bozulma

Filatov A, Sharma P, Hindi F, Espinosa PS. Neurological Complications of Coronavirus Disease (COVID-19): Encephalopathy. *Cureus*. 2020 Mar 21;12(3):e7352. doi: 10.7759/cureus.7352. PMID: 32328364; PMCID: PMC7170017.

Yassin, A., Nawaiseh, M., Shaban, A., Alsherbini, K., El-Salem, K., Soudah, O., & Abu-Rub, M. (2021). Neurological manifestations and complications of coronavirus disease 2019 (COVID-19): a systematic review and meta-analysis. *BMC neurology*, 21, 1-17

Sheraton, M., Deo, N., Kashyap, R., & Surani, S. (2020). A review of neurological complications of COVID-19. *Cureus*, 12(5).

Ceban, F., Ling, S., Lui, L. M., Lee, Y., Gill, H., Teopiz, K. M., ... & McIntyre, R. S. (2022). Fatigue and cognitive impairment in Post-COVID-19 Syndrome: A systematic review and meta-analysis. *Brain, behavior, and immunity*, 101, 93-135.

Bilişsel bozukluğun Demans ilişkisi

Birçok demans tipi farklı özellikler sergilemekle birlikte

- Bilişsel Bozukluk Demans ilerledikçe artıyor
- EEG alfa senkronizasyonunda düşme desenkronizasyon
- Alpha, Beta, Gama bandının gücünde azalma (EEG terminolojisinde yüksek frekans)
- Delta ve Teta Bantlarında artış (EEG terminolojisinde yavaş dalga/frek.)

Malek, N., Baker, M. R., Mann, C., & Greene, J. (2017). Electroencephalographic markers in dementia. *Acta Neurologica Scandinavica*, 135(4), 388-393.

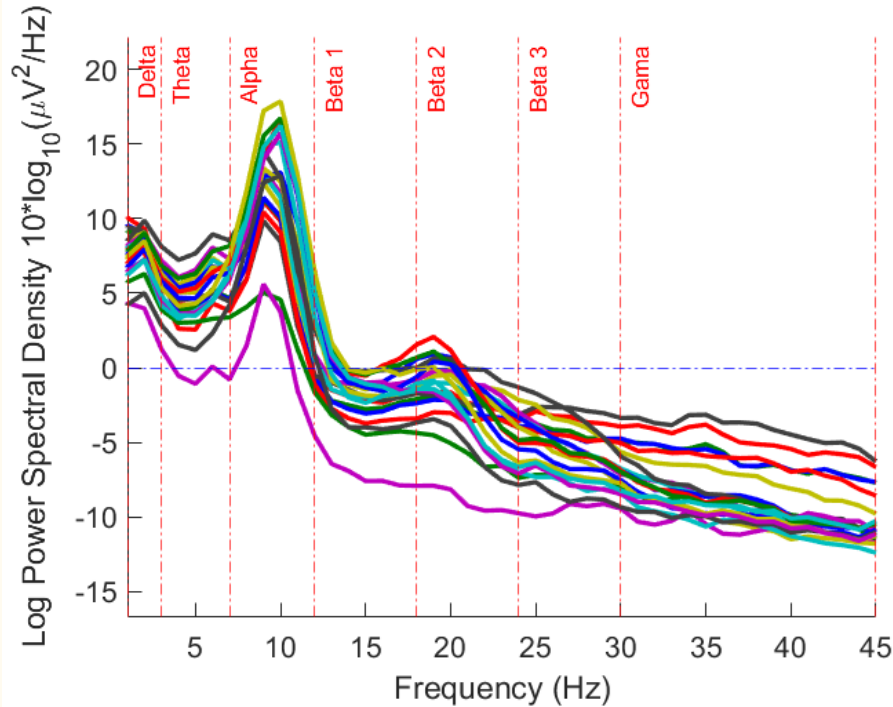
König, T., Prichet, L., Dierks, T., Hubl, D., Wahlund, L. O., John, E. R., & Jelic, V. (2005). Decreased EEG synchronization in Alzheimer's disease and mild cognitive impairment. *Neurobiology of aging*, 26(2), 165-171.

Steriade, M., Gloor, P. L. R. R., Llinas, R. R., Da Silva, F. L., & Mesulam, M. M. (1990). Basic mechanisms of cerebral rhythmic activities. *Electroencephalography and clinical neurophysiology*, 76(6), 481-508.

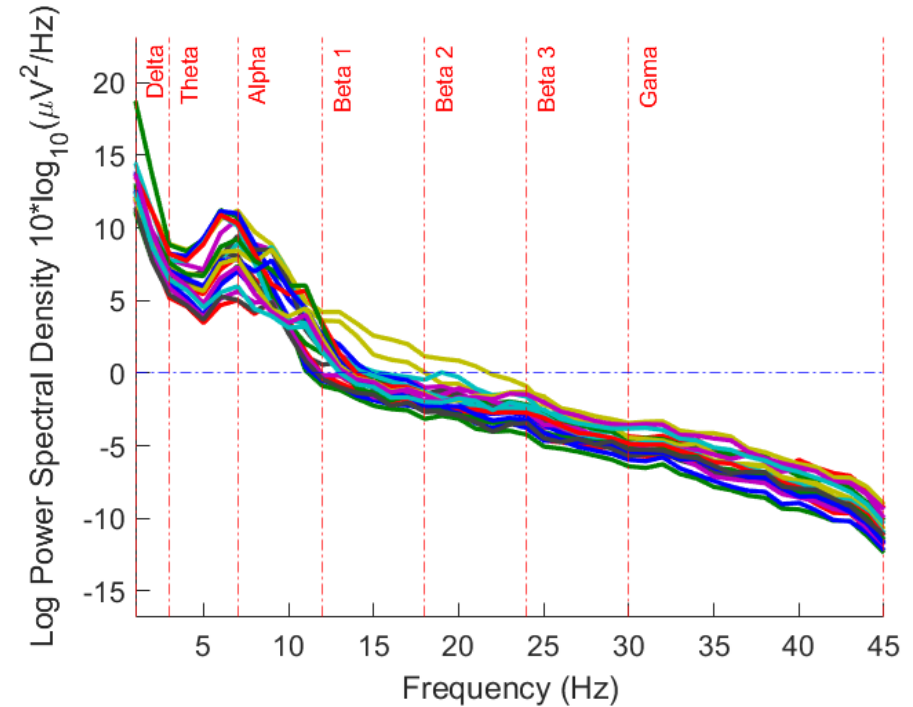
Giannitrapani, D., Collins, J., & Vassiliadis, D. (1991). The EEG spectra of Alzheimer's disease. *International journal of psychophysiology*, 10(3), 259-269.

EEG-Güç Spektral Yoğunlukları(PSD)

Normal

Demans

Deney Grubu

- 49 demans hastası
  - İstanbul Darülaceze Müdürlüğü Kayışdağı yerleşkesinde (benzer epigenetik faktörler)
  - 27 erkek, 22 kadın
  - Mini Mental State Examination skor = 18 ± 5.5

Covid Grubu

28 kişi

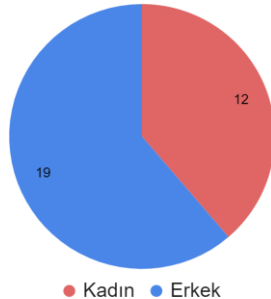
Yaş = 81.5 ± 7.9

Mini Mental skor = 17.2 ± 6.3

Okur-Yazar oranı = 0.35

*Aşıdan önce covid-19 geçiren

Covid grubu cinsiyet dağılımı

Kontrol Grubu

21 kişi

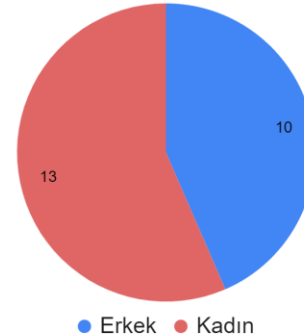
Yaş = 81 ± 10.9

Mini Mental skor = 19 ± 4.35

Okur-Yazar oranı = 0.35

*Covid-19 ya da temaslı tanısı olmayan

Kontrol grubu cinsiyet dağılımı

Grubu özel yapan koşullar

- Pandemi öncesinden bu yana(en az 4 yıldır) aynı ortamda, benzer koşullarda
- Pandemi sırasında yerleşke ile dışarısı arasında sıkı bir izolasyon (2 haftalık değişimler)
- Yerleşke içerisinde serbest dolaşım
- Yerleşke içi sosyal aktivitelerin devam etmesi
- Bakımın ve sağlık hizmetlerinin devamlılığı

EEG Kayıtları

Kayıt sistemi: Ant Neuro Sports & Micromed

Elektrot Haritası: 10-20

Montaj : Monopolar montaj(M2 referans)

Kayıt türü: Dinlemin durumu

Kayıt süresi: 5-8 dakika

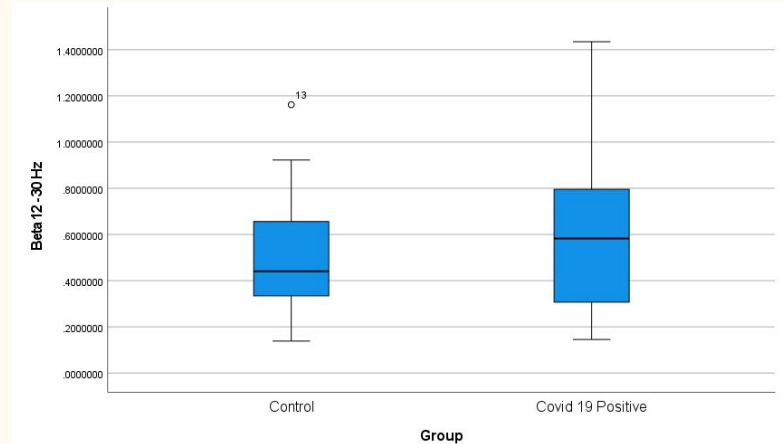
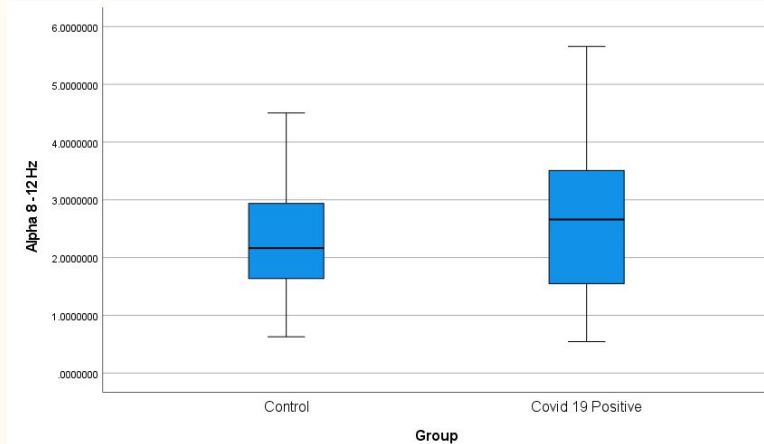
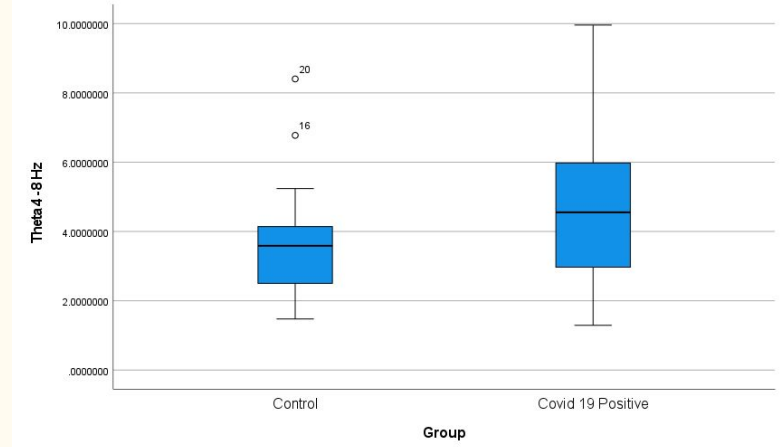
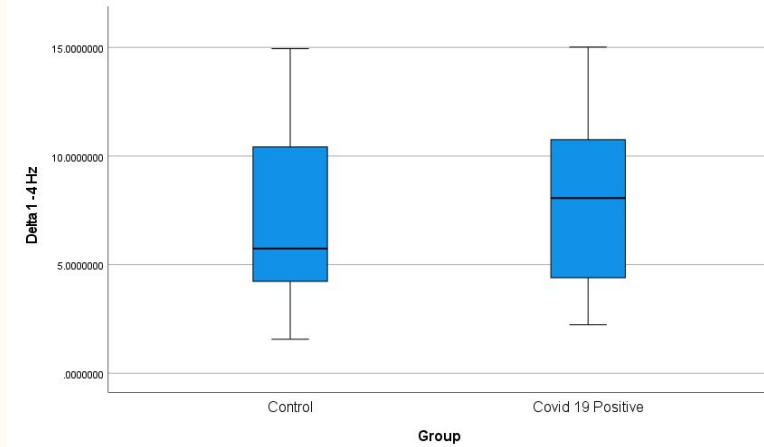
Güç Spektral Yoğunlukları ve Frekans Bandı Analizleri

- Covid grubu ve Kontrol grubunun ortalama güç spektrumları
- Covid grubu ve Kontrol gruplarının bireysel ortalama güç spektrumları
- Covid grubu ve Kontrol gruplarının frekans bantlarının ortalama güçleri

Normal Dağılım testi için: Shapiro-Wilk testi (sıfır hipotezi onandı)

Karşılaştırma için: Parametrik iki örnekli bağımsız örneklem t-testi

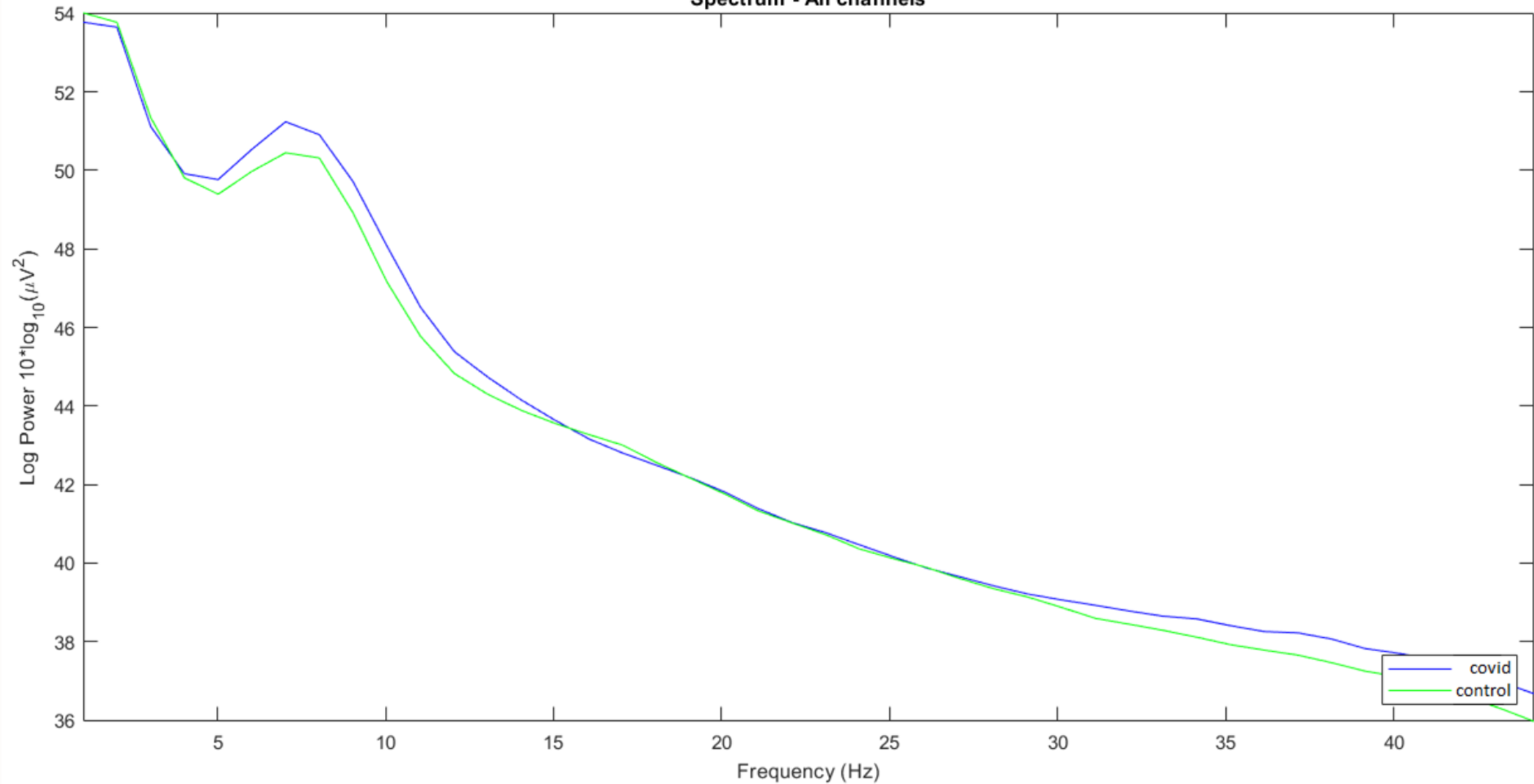
Frekans Bazında Bireysel Güç Ortalamaları Dağılımları

Parametrik iki örnekli bağımsız örneklem t-testi sonuçları

Independent Samples Test										
		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Upper
Delta_1_4_Hz	Equal variances assumed	1.452	.234	-.291	47	.772	-.3250314093	1.116182286	-2.57050054	1.920437717
	Equal variances not assumed			-.284	38.603	.778	-.3250314093	1.145457126	-2.64269973	1.992636915
Theta_4_8_Hz	Equal variances assumed	1.721	.196	-1.823	47	.075	-1.03901573	.5699638925	-2.18563519	.1076037202
	Equal variances not assumed			-1.888	46.882	.065	-1.03901573	.5504532670	-2.14645839	.0684269254
Alpha_8_12_Hz	Equal variances assumed	1.295	.261	-1.079	47	.286	-.3704358954	.3432491132	-1.06096404	.3200922519
	Equal variances not assumed			-1.116	46.823	.270	-.3704358954	.3320156272	-1.03843180	.2975600065
Beta_12_30_Hz	Equal variances assumed	2.013	.163	-.971	47	.336	-.0898017070	.0924601493	-.2758075353	.0962041213
	Equal variances not assumed			-1.010	46.986	.318	-.0898017070	.0888977495	-.2686423629	.0890389490

Spectrum - All channels

Sonuç / Tartışma

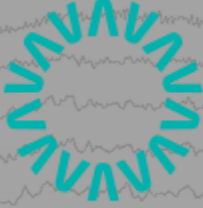
- Güç spektrum yoğunluklarında ve frekans bandı bazında yapılan istatistiksel karşılaştırma sonucunda iki grup arasında anlamlı bir fark görülmemiştir.
  - Teta bandında sınıra yakın değer
    - Hastaların benzer çevresel koşullara sahip olması
    - Aynı yerde yaşıyor olmaları
    - Sürekli bakıma erişim ve alınan sağlık hizmetinin standart oluşu
    - Pandemi döneminin sağlıklı geçirilmesi
    - Demans hastalarının heterojen dağılımı
    - Örneklem sayısının azlığı

Bilişsel bozukluk EEG bulgularına bakıldığında Covid-19 geçiren kişiler ile geçirmeyenler arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir.

Bu sonuç rapor edilen Post covid-19 bilişsel bozukluk vakalarının direk virüsün sebep olduğu fizyolojik etkiler sebebiyle değil, çevresel etkilerle olabileceği fikrini güçlendirmektedir.

Dinlediğiniz için teşekkürler

Destekçiler:

SANKARA

**İSTANBUL
BÜYÜKŞEHİR
BELEDİYESİ**

— Soru / Öneri ?